

پیامبر(ص) اسوهای مطلق و تأکید شده در قرآن است

آیت‌الله شیخ محمد یعقوبی، از مراجع عظام تقلید در نجف اشرف اظهار کرد: پیامبر(ص) اسوهای مطلق است و به همین دلیل برخی از آیه ۲۱ احزاب به عصمت پیامبر اکرم(ص) استدلال کرده‌اند، چراکه خداوند متعال به تأسی از هر کسی در همه چیز فرامی‌خواند مگر اینکه او فردی معصوم و عاری از خطا و گمراهی باشد.

آیت‌الله شیخ محمد یعقوبی، از مراجع عظام تقلید در نجف اشرف اظهار کرد: پیامبر(ص) اسوه ای مطلق است و به همین دلیل برخی از آیه ۲۱ احزاب به عصمت پیامبر اکرم(ص) استدلال کرده‌اند، چراکه خداوند متعال به تأسی از هر کسی در همه چیز فرامی‌خواند مگر اینکه او فردی معصوم و عاری از خطا و گمراهی باشد.

آماده // اسوه محمدی در همه چیز مطلق است + فیلمبه گزارش ایکنا، وبینار بین المللی «۱۵ قرن اقتدا به پیام آور نور و رحمت» به مناسبت هزار و پانصدمین سالروز ولادت ختمی مرتبت، محمد مصطفی(ص) به همت خبرگزاری بین المللی قرآن(ایکنا) امروز سه شنبه، ۱۸ شهریور در این رسانه برگزار شد.

«رسالت جهانی پیامبر اسلام(ص) از منظر قرآن و احادیث»، «تساهل، تسامح و مدارا در سیره نبوی»، «پیامبر اکرم(ص)؛ اسوه حسنه برای تمام عصور»، «سیره النبوی(ص) و بازشناسی هویت دینی» و «جاودانگی اسلام و امت واحده در برابر ایده جهانی سازی غربی» از محورهای مورد بحث در این وبینار بود.

این وبینار با حضور حجت الاسلام والمسلمین سیدحسین خادمیان نوش آبادی، استاد حوزه و دانشگاه به عنوان مهمان استودیو مبین ایکنا و در بخش مجازی به صورت برخط با ارائه جمعی از علما و اندیشمندان حوزه و دانشگاه از کشورهای مختلف برگزار شد.

آیت‌الله شیخ محمد یعقوبی، از مراجع عظام تقلید در نجف اشرف، دکتر خوان کول، استاد تاریخ دانشگاه میشیگان و نویسنده کتاب «محمد: پیامبر صلح در گرماگرم ستیز امپراتوری‌ها»، حجت الاسلام والمسلمین یحیی جهانگیری، مدرس حوزه و دانشگاه و رئیس نمایندگی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در قم(به زبان انگلیسی)؛ دکتر عبدالسلام قوی، استاد دانشگاه الازهر مصر و شیخ یوسف غازی حنینه، رئیس تجمع علمای مسلمان در لبنان در بخش مجازی به ایراد سخنان خود پیرامون محورهای این وبینار پرداختند.

مشروح سخنرانی آیت‌الله شیخ محمد یعقوبی، از مراجع عظام تقلید در نجف اشرف، از این قرار است:

سلام علیکم بینندگان گرامی و درود و رحمت خداوند بر شما باد
فرارسیدن این مناسبت مبارک یعنی سالروز میلاد نبی اکرم(ص) را خدمت شما تبریک و تهنیت عرض می‌کنم؛ مناسبتی که امسال ویژگی خاص دارد و آن مصادف با ۱۵ قرن اعطای این رحمت الهی به جهانیان است و به همین مناسبت از نور قرآن کریم الهام می‌گیریم؛ دعوتی صادق مخلص برای مقام والای نبی(ص) آنجا که در آیه ۲۱ سوره احزاب می‌فرماید:
«قطعاً برای شما در [اقتدا به] رسول خدا اسوه و سرمشقی نیکوست برای آن کس که به خدا و روز بازپسین امید دارد و خدا را فراوان یاد می‌کند».

اسوه به معنای الگو است که در اقوال، افعال و صفات شخصی از آن تبعیت شود پس اسوه ای برای شما یعنی اینکه به او اقتدا و از او تبعیت کنید. انسان باید اسوه و سرمشقی داشته باشد که از او بیاموزد و الگو بگیرد. امیرالمؤمنین(ع) فرمود: «هان! هر پیروی را پیشوایی است که به او اقتدا می‌کند و از نور دانشش پرتو می‌گیرد».

پس باید تحقیق و بررسی کند و برایش وجود اسوه ای نیکو، صالح و شایسته پیروی اثبات شود. چنانچه رسول خدا(ص) فرمود: «همانا امامان شما نمایندگان شما نزد خداوند؛ پس، بنگرید که در دین و نماز خود چه کسانی را نماینده می‌کنید.»
لذا آیه قرآنی مستند بر سند وسائل الشیعه تأکید بر التزام به تأسی از رسول اکرم(ص) در اقوال، رفتار، اعمال، صفات و فضایل ایشان دارد.

چنانچه آیه می‌فرماید «لقد کان لکم ..» شامل همه مخاطبان قرآن کریم است و این دعوت در آیه عام و شامل همه مردم است چون همه آنها مکلف به تبعیت از حق و رسیدن به حقیقت هستند. امیرالمؤمنین علی(ع) فرمود: «و به راه و رسم پیامبران اقتدا کنید! که بهترین راه و رسم هاست؛ دستورات و سنت او را به کار بندید، که هدایت کننده ترین سنت هاست».
لذا آنچه در ادامه به طور خاص از آن یاد شده «برای آن کس که به خدا و روز بازپسین امید دارد» خطاب به عام و تمام بشریت

است اما تأکید به طور خاص کسانی هستند که از آنها توقع می رود این دعوت را استجابت کنند اما بهره ای نمی برند از این دعوت مگر کسانی که به خداوند متعال و ثواب جزیل او در آخرت اطمینان داشته باشند و از آخرت بیم کنند و برای جلب خیرات و سعادت اخروی، کمال و رستگاری خود در آخرت شتاب کنند. «سرمشقی نیکوست برای آن کس که به خدا و روز بازپسین امید دارد و خدا را فراوان یاد می کند».

اینها همان کسانی هستند که توقع می رود دعوت خداوند را اجابت کنند چون فراخوان شامل همه است و طبیعی است که خداوند رسول مکرم خود را برای ما برگزیند تا سرمشقی نیکو برای ما باشد چون ایشان کامل ترین مخلوق و مزین به والاترین صفات انسانی است و تمام صفات کمال در وجود ایشان جمع شده است. و چرا که نه، خداوند متعال عهده دار آفرینش ذات اقدس او و متولی تربیت و تأدیب او است چنانچه در حدیث شریف نبوی آمده است که «مرا خداوند تربیت کرد» و چه نیکو تربیتی کرد. و بعد از ایشان تأسی از ائمه هدی و معصومین (علیهم السلام) و اهل بیت ایشان بر ما واجب است. آنجا که پیامبر اکرم (ص) فرمود: «هر کس را که خوش آید چون من بزید و بمیرد و در باغ های بهشتی که پروردگارم کاشته است جای گیرد، باید پس از من علی را به ولایت گیرد و با دوست او دوستی ورزد و به امامان پس از من اقتدا کند که آنان خاندان من و از سرشت من هستند و فهم و علم روزیشان شده است».

و نیز پیامبر (ص) در وصف منزلت ائمه (ع) فرمود: «ایشان دروازه های دانش در میان امت هستند هرکس از ایشان پیروی کند از آتش دوزخ نجات یافت.» این همان معنی اسوه و معنای اقتدا و پیروی است. پس هرکس از ایشان پیروی کرد به راه راست هدایت شد. خداوند عز و جل محبت ایشان را در دل بنده ای جای نداد مگر آنکه او را وارد بهشت کرد. لذا تأکید بر الگو گرفتن از اسوه ای نیکو چون رسول اکرم راه تطبیق آیات شریفه در زندگی است و مَثَل اعلای الهی و برترین مَثَل اوست.

این مثال را زد تا این هدف، میسر و محقق شود چه اینکه پیامبر (ص) کتاب ناطق است و از یکی از همسران ایشان روایت شده است که از صفات پیامبر (ص) از او سؤال شد، پس در پاسخی مختصر گفت «خلق و خوی او برگرفته از قرآن بود». تأسی یعنی در زندگی الگویی نیکو و میزانی برای سنجش صفات و اعمال تبعیت کننده وجود داشته باشد تا بدین وسیله بتوان به میزان آنچه می شود به او اقتدا کرد درجه موفقیت و اعمال تبعیت کننده سنجیده شود، یعنی به مقدار تبعیت و تأسی او از الگو و سرمشق نیکویی که داشته. بنابراین این امر معیار و میزان سلوک شخصی تبعیت کننده است که می تواند آن را معیار فرق گذاشتن و سنجش کردار در زندگی قرار دهد و با آن بین افعال درست و غلط تمایز قائل شود.

تبعیت کننده تلاش می کند که از الگوی خود سرمشق بگیرد. این چنین است که امام علی (ع) به عنوان کاملترین انسانی که از پیامبر (ص) الگوبرداری کرده است توصیف می شود: «من در پی او بودم - در سفر و حضر - چنانکه شتر بچه در پی مادر. هر روز برای من از اخلاق خود نشانه می برد»؛ این برپا می داشت و مرا به پیروی آن می گماشت (خطبه ۱۹۲). معرفی پیامبر اکرم (ص) به عنوان اسوه نیاز به بررسی و واکاوی سیره مبارک ایشان و عدم اکتفا به روایت های تاریخی و داستانی دارد. اینکه ابعاد اقتدا به نبی (ص) چه در سطح زندگی شخصی ایشان و ملکات و فضایل ذاتی ایشان و چه در سطح منهج و روش ایشان در سیاست و حکومت و رعایت شئون امت بررسی شود. همچنین «لقد کان» در این آیه «کان فعل ناقصه» نیست که به معنای ایجاد وصف در یک زمانی خاص برای فاعل و زیاد شدن آن در زمانی دیگر باشد بلکه کان این آیه فعل تامه است که معنای ثبات دارد و این در شأن شما است و آمدن «ل» بر سر «قد» به معنی تحقق و تأکید است.

لفظ «اسوه حسنه» در قرآن کریم در جایی دیگر نیز آمده است. (۴/ ممتحنه) فرمود: «قطعاً برای شما در [پیروی از] ابراهیم و کسانی که با اویند سرمشقی نیکوست.» در ادامه همین سوره آیه ۶ می فرماید: «قطعاً برای شما در [پیروی از] آنان سرمشقی نیکوست [یعنی] برای کسی که به خدا و روز بازپسین امید می بندد.»

اما فرق دعوت به اقتدا و تأسی در این دو آیه وجود دارد تأسی دوم به معنی اقتدا به چیزی مشخص است که در آیه ذکر شده است؛ اسوه محمدی که در همه چیز مطلق است و به همین دلیل برخی از این آیه استدلال به عصمت پیامبر اکرم (ص) کرده اند. چراکه خداوند متعال به تأسی از هر کسی در همه چیز فرامی خواند مگر او فردی معصوم و عاری از خطا و گمراهی باشد و آیه دلالت بر عصمت اهل بیت (ع) نیز دارد. چراکه پیامبر (ص) دستور به تبعیت از ایشان و اقتدا به آن ها داده است.

این مسئله اهمیت وجود الگوی نیکو در زندگی امت را نشان می دهد به خاطر عدم امکان تفکیک میان رسالت و حامل آن. امام علی (ع) درباره این ملازمت می فرماید: «همانا من، شما را به طاعتی وای نمی دارم مگر آن که خود جلوتر از شما آن را انجام می دهد و از گناهی باز نمی دارم جز آن که خودم پیش از شما از آن باز می ایستم».

کسی که امری از امور مردم را عهده دار می شود و خودش را در مقام الگو قرار می دهد، باید خود را برای برعهده گرفتن این مقام و جایگاه آماده کند.

از امام علی(ع) روایت شده است: «هر که خود را پیشوای مردم خواهد، باید که پیش از ادب کردن دیگران به ادب کردن خود پردازد و باید که ادب کردن دیگران به کردار باشد، نه به گفتار».

بنابراین گفته شده است که اگر واعظ خود دارای تهذیب نفس نباشد نمی تواند بر قلب و روح دیگران تأثیر بگذارد و روح و جان دیگران را صیقل دهد و از وصیت های امام حسن عسکری(ع) به شیعیان که فرموده اند: «پارسایی و تقوای الهی پیشه کنید و مایه افتخار و زینت ما باشید، نه مایه سرشکستگی ما! تمام دوستی خود را به سوی ما بکشانید و همه زشتی را از ما بگردانید».

افراد زمانی می توانند دوستی و مودت را به سمت ائمه معصومین(علیهم السلام) بکشانند که منعکس کننده و جلوه ای از الگوی نیکو در زندگی خود باشند و امام حسن عسکری(ع) در ادامه این وصیت می فرماید: «هر یک از شما که در دینش پارسا و در گفتارش راستگو باشد و امانت مردم را بپردازد و با آنان خوش اخلاقی نماید، در این صورت گویند: این یک شیعه است من از شنیدن آن جمله شادمان می شوم».

در پرتو این ملازمت میان رسالت و حامل آن و میان ایده و دریافت کننده آن و میان ایدئولوژی و مؤسس آن، خطر وجود الگوی بد و منحرف را درک می کنیم.

خداوند متعال می فرماید(احزاب / ۶۷): «ای خدا، ما اطاعت امر بزرگان و پیشوایان (فاسد) خود را کردیم که ما را به راه ضلالت کشیدند». زیرا آن ها الگوی نیکو نبودند.

همچنین در آیه ۶۸ سوره احزاب آمده است: «و تو ای خدا عذاب آنان را (سخت) و مضاعف ساز و به لعن و غضب بزرگ و شدید گرفتارشان گردان». امام علی(ع) نیز در همین زمینه می فرماید: «مبادا با پیروی از گمراهان، گمراهی شما را از راه راست منحرف کند».

الگوهای بد و نامناسب همچون گروه های تروریستی و مزدوران تعصب و تکفیر و نژادپرستی که خود را منتسب به اسلام می کنند و مدعی عمل به آموزه های آن هستند، برای شریعت اسلام بسیار خطرناک است و مردم را از شریعت الهی بیزار می کنند، این در حالی است که دشمنان اسلام از طریق ایجاد این نسخه های گمراه و منحرف از اسلام و به وجود آوردن اسلام هراسی و ترس از اسلام، این روش را برای مبارزه با اسلام و محاصره آن پیش گرفتند.

امام علی(ع) در نامه ای به معاویه نوشتند: «بدا پسری که پیرو پدر گردد و در پی او به آتش دوزخ در افتد».

الگوی نیکو و حسنه نیازی به سخن گفتن با مردم برای اصلاح و هدایت آن ها ندارد، بلکه با اخلاق و رفتار خود در آن ها تأثیر می گذارد و این مسئله ای است که ائمه(ع) نیز بر آن تشویق کرده اند و در این زمینه فرموده اند: «دعوت کنندگان خاموش به مکتب ما باشید» و «مردمان را با اعمال خود (به خوبی ها) دعوت کنید نه با زبان».

اهل بیت(ع) این چنین در امت تأثیرگذار بودند، به گونه ای که یک دقیقه دیدار با آن ها، اطلاع از سیره آن ها و گوش دادن به کلام و حدیث آنان کافیه است که دشمن کینه توز را به دوست صمیمی تبدیل کند. همان طور که در آیه ۱۲۴ سوره انعام آمده است «اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ» خداوند از همه بهتر می داند رسالت خود را در کجا قرار دهد».

در تأیید این موضوع، در آیه ۳۴ سوره «فصلت» آمده است: «قَدْ أَفْلَحَ الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَتَهُ عَدَاوَةُ كَأْتِيَةٍ وَلَكِي حَمِيمٌ» ناگاه کسی که میان تو و او دشمنی است [چنان شود] که گویی دوستی نزدیک و صمیمی است». شواهد و امثال در این زمینه زیاد است.

الگوپذیری از زندگی شخصی و اجتماعی رسول الله(ص) خود تضمین کننده یک تغییر بزرگ اصلاحی در زندگی امت است، چرا که ایشان خود نیز این تغییر را ایجاد کردند و از قبایل عربی جاهلی، عقب مانده، جنگجو و از نظر اخلاقی فاسد، امتی واحد، یکپارچه و متمدن ساختند که نصف جهان آن زمان را هدایت کرد و از مسلمانان، افراد بی نظیری تربیت کرد.

سیره نبوی و مجسم کردن ارزش ها و آموزه های آن در زندگی تنها یک مسئولیت فردی برای تقرب به درگاه الهی و رسیدن به کمال نیست، بلکه مسئولیت اجتماعی امت است که باید به سمت آن حرکت کنند، این در حالی است که ما در این زمینه با چالش های زیادی مواجه هستیم که از جمله آن این است که جهان امروز به سطحی از جاهلی و نادانی سقوط کرده که حتی از جاهلیت های گذشته پست تر است که این مسئله بر ما واجب می کند که پیام جدیدی برای نجات بشریت احیا کنیم، همان طور

که خداوند متعال بشریت را با قرآن و رسول الله(ص) از جاهلیت نخست در زمان بعثت نبوی نجات داد.

ما مسئول زمینه سازی برای ظهور دولت کریمه امام مهدی(عج) و تعجیل ظهور مبارک ایشان هستیم که از لازمه های آن اقناع بشریت به اسلام محمدی اصیل است که آن پروژه زمینه ساز ظهور امام(عج) است و بهترین وسیله برای به محقق کردن این اقناع، مجسم کردن الگوی نیکو در زندگی است و در همین زمینه از امام رضا(ع) روایت شده است: «اگر مردم زیبایی های سخنان ما را می شناختند، بی شک از ما پیروی می کردند».

امام مهدی(عج) در دعای افتتاح به ما یاد داده است بگوییم «بار خدایا، ملتمسانه از تو می خواهیم، حکومتی ارجمند [حکومت امام زمان] را که با آن، اسلام و مسلمانان را عزت می بخشی و نفاق و منافقان را خوار می گردانی، برقرار سازی و ما را در آن حکومت، از کسانی قرار دهی که به طاعت تو فرا می خوانند و به راه تو هدایت می کنند و به برکت آن حکومت، کرامت دنیا و آخرت را روزی ما فرمایی».

این مرتبه و مقام عظیمی است که جز با الگوپذیری از رسول الله(ص) و اهل بیت(ع) و یاران برگزیده ایشان محقق نمی شود.

مسلمانان امروز گمراه، عقب مانده و دچار تفرقه شده و دچار وابستگی و بردگی نسبت به دشمنان و کسانی که علیه آن ها توطئه می کنند، شده اند و برخی با شرق و برخی با غرب عجین شده اند، حتی برخی از آنان با دشمنان بر ضد برادران خود همپیمان شده اند و یکی از علت های مهم که دچار این انحطاط شده اند، نبودن الگوی نیکو و حسنه است که باید آن را برای برگشتن به زندگی عزت و کرامت پیدا کنند و تنها بنده خداوند باشند.

تلاش های زیادی در راستای اهانت به رسول الله(ص) و مخدوش کردن چهره ایشان صورت می گیرد که هدف از این اقدامات متنفر کردن امت از نبی اکرم(ص) و ایجاد مانع میان آن ها و اسلام و همچنین، ترسی است که نسبت به اقناع شدن افراد نسبت به آموزه های اسلام دارد.

آنها از برخی روایاتی که توسط دشمنان پیامبر(ص) در میراث اسلامی اعم از کفار، منافقین و مزدوران جعل شده بود، سوءاستفاده کردند و به توجیه رفتار وحشیانه برخی از جریانات که شعار اسلام سر می دهند و خود را به اسلام منتسب می کند، کمک کرد.

راه پاسخ به این اقدامات این گروه ها و جریان ها، تبیین سیره اصیل محمدی است از منابع معتبر است.

از خداوند تبارک و تعالی می خواهیم که به پیامبر بزرگوارش مقام ستوده ای را که وعده داده است عطا فرماید و ایشان را به خاطر نجات این امت شریف، بهترین پاداش صالحان را عطا فرماید و دین را پیروز گرداند و آن را بر همه ادیان پیروز گرداند، هرچند کافران از آن کراهت داشته باشند، و ما را در راه مستقیم خود ثابت قدم بدارد، زیرا او صاحب همه نعمت ها و صاحب همه خوبی هاست. ستایش مخصوص خداوند پروردگار جهانیان است و درود و سلام خداوند بر سرورمان ابوالقاسم محمد و خاندان پاکش باد.